

12.8.76

Jõulupühade tekkimine ja nende reaktsiooniline olemus

(Abiks agitaatoreile)

YOSR : 1491

RK

„Poliitiline kirjandus“

Tallinn 1940

Loengu ülesanne

Näidata, et jõulupühad on tekkinud rea „paganlike“ pühade ülevõtmise ja kristliku ümbertöötamise tulemusena, et nad kogu oma ajaloo kestel on mänginud ja mängivad reaktsioonilist osa.

Loengu kava

1. Evangeeliumide jutustused Kristuse sünnist ja nende põhjendamatus.
2. Kristuse sünnilegendide paganlikud ja juudi allikad.
3. Põhiväited Kristuse ajaloolisuse vastu.
4. Jõulupühade tekkimine.
5. Vanade slaavlaste ja eestlaste usuliste vaadete jäänded jõulupühades.
6. Kristuse sünni pühitsemise reaktsiooniline osa minevikus ja olevikus.

Loengu sisu

1. Jõulupühad kuuluvad kristlaste usuliste peapühade hulka. Selle põhjendamiseks toetuvad kiriklased Matteuse ja Luka evangeeliumi jutustustele Kristuse üleloomulikkuse sünnist püha vaimu läbi neitsist Mariast. Need jutustused, nagu teisedki evangeeliumide muinasjutud, on väljamõeldised, müüdid.

Nõnda näiteks Matteuse evangeeliumis kõneldakse, et Jesus sündis juuda rahva kuninga Heroodese valitsuse ajal (2,1). Lukas aga räägib, et see sündis siis kui Palestiinas toimetas rahvaloendust Rooma ametnik Quirinus (2,1—2). Kuid Heroodese surmast kun: Quirinuse

rahvaloenduseni oli möödunud kümme aastat. Jesus ei võinud sündida aga kahel korral: Heroodese ajal ja kümme aastat hiljem, kui Rooma ametnikuks Palestiinas oli Quirinus.

Samuti käivad üksteisele vastu Matteuse ja Luka Jesuse sünniloo kirjeldused.

Matteuse evangeeliumis jutustatakse, et Jesuse sünd tekitas suurt ärevust Juudamaal. Kui kuningas Heroodes saanud tarkadelt teada, et on sündinud Kristus, keda nad nimetasid juuda rahva kuningaks, siis tundnud ta suurt hirmu oma võimu kaotuse pärast ja käskinud tappa kõik väetid poeglapsed, et saada lahti võistlejast kuningatroonile. Kristus pääsnud surmast ainult tänu sellele, et ta vanemad, keda ingel olevat hoiatanud, põgenesid õigel ajal Egiptusse ja pöördusid tagasi Juudamaale alles pärast Heroodese surma. Luka evangeeliumi järgi sündis aga Kristus Petlemas, teda ei jälitanud keegi ja ta vanemad käisid igal aastal Jeruusalemas. Kahes ülejäänud — Markuse ja Johannese — evangeeliumis ei räägita Kristuse sünnist üldse sõnagi.

Kõik see näitab, et evangeeliumide jutustustes Kristuse sünnist pole tegemist tõsiasjadega, vaid usuliste väljamõeldistega, müütidega. Mis puutub nende müütide materjalidesse, siis laenasid evangelistid need toleaegseist juudi ja paganlikest legendidest, aga samuti ka vanatestamentlikust kirjandusest — „pühakirjast“.

2. Legend lunastaja Kristuse neitsistsünnist (partenogeesis) eksisteeris ka kristlusele eelnenud usundeis.

Nii näiteks jutustasid vanad egiptlased, et jumalanna Isis eostati ime läbi, sünnitas oma poja „lunastaja“ Horose ja põgenes koos temaga kurikavala jumala Seti salasepitsuste eest. Assüüria kuningas Sargon, kes elas kolmanda aastatuhande keskpaiku enne meie ajaarvamist, jutustab ühel kiilkirja-tahvilil enda suhtes, et ta ema sünnitas ta neitsina salajases kohas ja oli sunnitud ta viskama jõkke, kuid teda päästeti ja jumalanna Ištari abil ta astus troonile. Pärsia (iraani) müütide järgi tuli „särav“ jumal Mitra välja neitsiliku ema — maajumalanna Anahita — rüpest ja teda tulid kummardama karjused lähe-

dalolevalt väljalt. Kõigil neil juhtumel ime läbi neitsidest sündinud laste isadeks olid jumalad.

Roomlased omistasid samasugust sündi oma keisrile Augustusele, kelle olevat ema sünnitanud eostatuna jumalast Apollonist. Rooma senat olevat oma võimu pärast kartes püüdnud hukata kõik sel aastal sündinud lapsed (Suetonius — „Kaheteistkümne tsesari biograafia. Augustus“). F. Engels märkis, et „... juba Augustus hoolitses selle eest, et mitte ainult jumalinimene, vaid isegi ta pahtu eostamine kirjutati riigi poolt ette vormelitega. Tema mitte ainult ei nõudnud Caesarile ja endale jumalduslikke auavaldusi, vaid tegi koguni korralduse teatada kõikjal, et tema, Augustus Caesar, „jumalik“, pole mitte oma inimesest isa poeg, vaid et jumal Apollon eostas ta ema“. (Engels, Bruno, Bauer ja varajane kristlus. Vene keeles. Teosed, XV köide, lk. 604.)

Kahtlemata evangelistid ja üldse varajased kristlased laenasid endile Jesuse sünni legendide koostamiseks teisest usundeist põhimisi mütoloogilisi materjale. Nad ainult töötasid laenatud materjalid oma nõuetele vastavalt ümber. Nad püüdsid näidata, et Jesus on jumala poeg, jumalinimene, ja on selleks oodatud messiaaks, „lunastajaks“, kellest olevat ennustanud vanatestamendi prohvetid. Kristus olevat sündinud kõigi inimeste lunastamiseks ja üldise „rahu maa peal“ jaluleseadmiseks, s. o. klassivõitluse lõpetamiseks orjade, kehvikute massi ja valitsevate ekspluataatorite kliki vahel.

3. Ajaloo uurimine on teinud kindlaks, et Kristuse isik on välja mõeldud nagu kõik antiikaja jumalad. Tutvumene nende väidetega, millised seab teadus Kristuse ajaloolisuse vastu.

Kristluse algeriiod langeb I—II sajandeile meie ajaarvamisest. Tol ajal elas ligikaudu kakskümmend suurt mittekristlast-kirjanikku, ajaloolast, filosoofi, poeti jne. Näiteks tol ajal elasid: kreeka ajaloolane Plutarch (60.—120. a.), rooma filosoof Seneca (suri 65. a.), rooma luuletajad: Persius, Marzial (40.—104. a.) ja Juvenal (60.—140. a.), rooma ajaloolased: Tacitus (55.—120. a.), Plinius noorem (62.—114. a.), Suetonius ja rida teisi. Tol ajal elasid ka suured juudi kirjanikud: filosoof Philon, ajaloolased —

Josephus Flavius ja Justus. Oma teostes, mis on säilinud tänini, kirjeldavad need autorid oma aja mitmesuguseid tegelasi, sündmusi nende elust, nende tegevuse aegu, kohti jne. Kuid Kristusest, kelle eluga kiriklaste sõnade järgi on kaasas käinud mitmesugused imed, ei lausu nad sõnagi.

Aga mida jutustasid meile Kristusest muistsed kristlased ise ja millisel viisil kujutasid nemad teda?

Veel enne evangeeliume kirjutasid kristlaste kirjanikud „Johannese Ilmutusraamatu“ (ligikaudu 69. a.) ja „Pauluse kirjad“ (1. sajandi lõpul). „Ilmutusraamatus“ on Kristus kujutatud mitte inimesena, mitte ajaloolise tegelasena, vaid muinasjutulise olendina, „taevase lunastajana“ ja „seitsmesarvelise tallena“, ta sünnib taevas „naisest, kes on ehitud päikesega“ (13. ptk.). Pauluse kirjades aga räägitakse väga segaselt, et Kristus tuli taevast maa peale, võttis endale viirastusliku, näiliselt lihaliku inimese kuju, suri, tõusis hauast üles ja läks tagasi taevasse.

Järelikult I sajandi kristlased ise ei pidanud ega kujutlenud veel endale Kristust maise inimesena, ühiskondliku tegelasena, ajaloolise isikuna, nad kujutlesid teda vaid „taevaliku lunastajana“, s. o. fantastilise olendina, jumalusena.

Ainult evangeeliumes, mis on kirjutatud II sajandi esimesel poolel, esineb Kristus „jumalinimesena“, s. o. ühel ja samal ajal jumalana ja inimesena. Juba see üksinda tõestab tema isiku ja nimega seotud sündmuste legendaarsust, ebatõenäosust.

Ajalooliste andmete ja dokumentide puudumine Kristusest, tema ilmselt fantastiline kuju „Ilmutusraamatus“ ja „Pauluse kirjades“, tema mütoloogilised jooned evangeeliumes, mis sarnlevad „paganlikele“ jumalaile, tõestavad, et Kristus pole olnud ajalooline isik, nagu kinnitavad seda kiriklased.

4. Kuna Kristus on legendaarne isik ja evangeeliumide jutustused tema sünnist on legendid, kuidas võis siis sellisel juhtumil tekkida Kristuse sünni püha — jõulud?

See püha ilmus kristlaste kirikukalendrisse alles IV sajandi keskpaiku. Enne seda oli kristlastel eriline kol-

mekordne, Jesuse „sündimise-ristimise-jumalailmumise“ püha, mida nad pühitsesid 6. jaanuaril ja mille nad olid laenanud egiptlaste usust. Egiptlastel oli jaanuaris igaaastane taimestiku jumala Osirise suur „ilmumis- ja sünnipüha“. See püha märkis endaga ära esimese roheluse tekkimise põldudel, peale Niiluse üleujutuse langust. Sel pühäl toimetati „veelkäämise“ riitust, s. o. vee maagilist pühitsemist lõikuse kindlustamiseks.

Egiptuses elavad kristlased võtsid selle püha üle II sajandil ja sidusid ta evangeeliumide legendidega Jesuse ristimisest, mil Jesus olevat nagu ime läbi sündinud ja end maailmale ilmutanud jumaliku lunastajana. Egiptuse kristlaste eeskujule järgnesid mujal elutsevad kristlased ja hakkasid pühitsema samuti seda jaanuari püha. Nõnda vältas see kuni IV sajandi keskpaigani. Selleks ajaks olid Rooma ja üldse Rooma riigi läänepoolse osa kristlased võtnud endale üle „paganliku“, Pärsia (Iraani) päritoluga, päikese jumala Mitra sünnipüha, mida pühitseti 25. detsembril ja mis märkis endaga ära talve murrangut kevade poole ja ettevalmistuste algust kevadtöödeks. Mitraistlikud „jõulud“ olid tol ajal Roomas riigipühadeks ja nende pühitsemist toetasid energiliselt keisrid.

Kristlik kirik astus IV sajandil tihedasse liitu keiserliku valitsusega, kõigiti toetades seda valitsust, püüdis hävitada „paganlikke“ usundeid, kuid samal ajal võttis neilt üle mitmesugused usukombed ja teised elemendid, et töötada need ümber omas vaimus ja kasutada neid oma huvides. Nii muuseas võttis kristlus üle paganlikud jõulud ja 354. a. ametlikult tunnustas Mitra sünnipäeva detsembri püha, mida pühitsesid juba selletagi paljud kristlased, oma kalendris Kristuse sünnipäeva pühadeks. Mis puutub jaanuari pühasse, siis kuulutati see ainult „ristimise ja jumalailmumise“ pühaks.

Detsembri jõulude pühitsemise edaspidine ajalugu pole enam kuigi keeruline. Rooma kirik, mis IV sajandil mängis suurt osa kristlikus maailmas vastavalt Rooma poliitilisele osale, sundis uue püha uuel kuupäeval ka teistele kirikutele peale, esmalt Lääne, siis Ida kirikule. Ainult Armeenia kirik keeldus seda tunnustamast ja pühit-

seb tänini 6. jaanuari kolmekordseid pühi „jumalailmu-
mis-ristimis-sündimispühadena“.

Mis puutub ajaarvamisse „Kristuse sünnist“, siis esmakordne ettepanek selle ajaarvamise kohta tehti alles VI sajandil. Kuni selle ajani kristlased, kes elasid riigi mitmesugustes provintsidest ja mitmesugustes riikides, lähtusid oma ajaarvamistel kohalikest sündmustest. Näiteks egiptuse kristlased hoidsid kinni „Nabonassar ajaarvamisest“. Nabonassar oli Babüloonia kuningas, kes elas ligi 700 a. enne meie ajaarvamist ja seadis sisse ajaarvamise. Vahel arvati aastaid „Diocletianuse ajast“. Diocletianus oli Rooma keiser 2. sajandil. Mõned arvasid koos juutidega oma aega „maailma loomisest“. 532. a. rooma munk Dionisius Väike esines ettepanekuga alustada ajaarvamist „Kristuse sünnist“ ja arvutas kunstlikult selle sünniaja. See ajaarvamine ei pääsenud kaua kehtivusele ja võeti tarvitusele palju hiljem: Saksamaal XV sajandil, Prantsusmaal XVI sajandil, Inglismaal XVIII sajandil, Venemaal seadis selle sisse Peeter I alates 1700. aastast.

5. Kui alates X sajandist hakkas ristiusk levima Venes, siis sulas ta kokku vanade slaavlaste kohaliku usundiga ja võttis temast endasse suure hulga mitmesuguseid elemente ja usukombeid. Detsembri jõulude pühitsemine langes kokku slaavlaste kohalike mitmepäevaste talvepühadega — „svjatikide“-jõuludega. Neilt svjatikidelt läks Kristuse sünnipäeva pühitsemisse suur hulk usukombeid, eelarvamisi ja ebausku.

Oma talvistel pühadel toimetasid slaavlased endi, oma elamute ja kogu oma majapidamise maagilist „puhastamist“ „kurjadest jõududest“, korraldasid esivanemate vaimude riituslikku võõrustamist, tõid majadesse viljavihud, viljapead ja heinad taimede viljakuse vaimude meelitamiseks, toimetasid lõikuse kindlustamiseks seemnevilja maagilisi lausumisi, riietasid end ümber kurjade vaimude peletamiseks ja ennustasid tulevikku.

Kõik need talvepühade kombes kristianiseeriti teatud määral ja muutusid usklike jõulukombeks puhastada end, oma elamut ja karja pahareti „roojusest“, korraldada riituslik perekonna õhtusöök ja võõrustada „kodukäijat“,

„õuevaimu“, „külmetaati“ ja teisi vaime roogadega, ehtida majas esinurk ja laud vihkude, viljapeade ja heintega, „kuulutada Kristust“, laulda talvepühade laule, õnnistada seemnevilja, „ehtida“, ennustada jne.

Samuti ühes ristiusuga läänest sisse toodud ja siin omapäraste kohalike kommetega läbi imbutatud on jõulu-
pühad ka meil Eestis.

Kaudne ristiusu mõju saabus Eestimaale XI—XII sajandil Venemaalt, Skandinaaviast ja siis Saksamaalt, kuni XIII sajandil Eestimaa sakslaste poolt vallutati ja ristiusk ainsaks lubatavaks usuks kuulutati. Rahvas suhtus väli-
seile rõhujale vaenulikult ega tahtnud uusi kiriklikke kombeid, pühi jne. omaks võtta. Veel kaua olid rahva seas au sees vanad usukombed, animistlik surnutekultus ja hald-
jate austamine.

Vanad eestlased, samuti kui teised rahvad, pühitsesid talvepühi. Need pühad kestsid toomapäevast nuudipäevani. Seda ajavahemikku peeti imedeajaks. Usuti (paljud usklikud veel tänini usuvad), et vaimud ja surnute hinged hulkuvat kõikjal ringi, muuseas külastavat nad oma endist kodu.

Isegi kaasaegsed usklikud tihti kardavad jõuluööl üksi toast välja minna, et mitte vaimudega kokku juhtuda. Kurjade vaimude majadesse pääsemise takistuseks tehakse väravatele, ustele ja akendele riste. Toas põletatakse kogu öö tuld, et oleks julgem, kuid aknad kaetakse kinni, et kurjad vaimud sisse ei kipuks.

Jõuluööl ennustati tulevikku. Püüti mõjutada põllusaagi ja karja sigivuse tõusu. Selleks laotati toa põrandale õlgi või heinu. Õlgi vastu lage visates ennustati suvist lõikust. Õlgede abil arvati summutada võivat käimismüdinat, et mitte ehmata ega ärritada vaime. Kiriklased nimetavad neid õlgi „Petlema sõime õlgedeks“, milles avalduvat jõululapse maagiline vägi. Kariloomi toideti jõulutoiduga, tihti leivaga, ja usuti, et nad jõuluööl kõnelevad.

Hiljem sai kombeks jõulupuud ehtida, mis tänini väga laialt tarvitusel.

6. Nõndaviisi on jõulupühad kirikuteenistuse ja usklike kombetalitustega mitmesuguste absurdsete ristiusu, slaavi ja teiste usuliste arvamiste, talituste ja tavade

kirevaks koguks. See püha ise on mänginud aga alati reaktsioonilist osa.

Kõnes II üleliidulisel nõukogude kongressil, 26. jaan. 1924. a., ütles sms Stalin:

„Raske ja väljakannatamatu on töölisklassi saatus. Piinarikkad ja rusuvad on töötavate kannatused. Orjad ja orjaperemehed, pärisorjad ja pärisorjapidajad, talupojad ja mõisnikud, töölised ja kapitalistid, rõhutatud ja rõhujad, — nõnda on korraldatud maailm hallist ajast saadik, selliseks ta jääb ka nüüd suuremas osas riikidest. Kümned ja sajad korrad on sajandite kestel teinud töötavad hulgad katseid heita oma õlgadelt rõhujad ja saada oma seisukorra peremeheks. Kuid iga kord puruks löödud ja häbistatud, olid nad sunnitud taganema, peites oma hinge solvumise ja alanduse, tigiduse ja meeleheite ning juhtides oma pilgud tundmatule taevale, kus nad lootsid leida päästmist. Orjuseahelad jäid puutumatuks, sest et vanad ahelad vahetati uutega, mis on niisama rasked ja alandavad.“ (J. Stalin, „Leninist“, lk. 13, vene keeles, Partizdat 1937. a.)

Neid meeleheite tundeid ja lootusi „taevasele“ abile kasutasid kiriklased varanduseta töötava rahva reaktsiooniliseks töötluseks. Jõulude, nagu ka kõigi teiste kirikupühade ajal on nad töötava rahva hulgas arendanud energiliselt oma õpetust Kristuse sünnist maailma „patuse inimesoo lunastamiseks“, et näidata talle „uusi teid pääsmiseks“.

Selle õpetuse järgi on töötavate masside sotsiaalne mahasurutus, õiglusetus ja viletsus pärisorjuslikus ja kapitalistlikus ühiskonnas tingitud nende patust ja süüst jumala ees, kuid mitte eksploateerijate klassi võimulolekust. Just nagu poleks olemas nende tõelist väljapääsu rõhutatud olukorrast ega saagi olema, sest selle on jumal ise seadnud ja inimestel puudub selle murdmiseks jõud. Ainukeseks pääseteeks selles olukorras on kiriku õpetuse järgi alatine palvetus ja jumala nurumine inimeste olukorra pehmendamiseks, „õiglane“ elu, alistumine oma raskele saatusele ja lootus oma seisukorra kergenemisele peale surma, „teises maailmas“. Seal just nagu võiksid varanduseta töötajad, kui nad on seda „väärt“, leida tasu oma maiste kannatuste eest, puhata üle jõu käivast

tööst ja maitsta igavest õnnistust, veetes kogu aja täiesti tegevusetu.

See kristluse reaktsiooniline õpetus, mis on kiriku poolt süstemaatiliselt juurutatud töötavate teadvusse, nõudis varanduseta töötajailt massidelt leppimist oma olukorraga, nõrgestas nende taht võidelda vägivaldsete ekspluateerijate vastu, sulges nende „maiste“ huvide ringi kimäärse, viirastusliku „hauataguse maailma“ valdkonda ja viis sinna ka maiste klassihuvide vastuolud. Paljud piinatud, rõhutatud, kurnatud ja valitsevate klasside poolt viletsusse ja harimatusse tõugatud töötajad alistusid lootusetuse ja meeleheite tunde tõttu selle reaktsioonilise pappide õpetuse laastavale tegevusele, pöörasid selja klassivõitlusele, otsisid lohutust usulises uimas. Usk ja viin jõulupühade ajal olid vahendeiks, mis tegid kurnajate võimu ajal töötajaid masse nüriks oma väljakannatamatu olukorra vastu.

Reaktsioonilist osa mängisid evangeeliumide legendid „lunastaja“ sünnist. Neil legendidel oli oma klassihuvide ülesanne: kiriklased püüdsid lepitada töötajaid oma viletsusega ja kannatustega, pimestada neid näidetega legendaarse Kristuse elust, kes ei nurisenud oma viletsa seisukorra üle ja kannatas rahulikult ära kõik raskused.

Ekspluateerijate truud teenrid — papid ja kiriklased — jutlustavad, nagu oleks ristiusk toonud „maale rahu ja andnud inimestele õndsuse“. See on läbipaistvalt valelik ja silmakirjalik jutlustamine, mille ainukeseks sihiks on sisendada ekspluateeritavatele massidele orjalikku kuulekust, alistumist, juhtida neid kõrvale võitlusest oma vabastamise eest. Millise rahu ja millise õndsuse on toonud kristlus, näitab väga hästi selle usu levitamise ja võimuloleku ajalugu. See on ajalugu julmadest sõdadest, mis ujutasid keskajal kogu Euroopa verrega üle. See on inkvisitsiooni ajalugu tema piinamiste ja tuleriitadega, mille läbi hävisid sajad tuhanded inimesed. See on kõigi teiseusuliste halastamatu hävitamise, veriste rüüstamiste ajalugu, metsikuse ajalugu kõigi maailma orjastatud rahaste suhtes. Näiteks, Ameerikas nülgisid kristlastest kolonisaatorid kiriku õnnistusel „mitteausate“ indiaanlaste skalpe (peanahku juustega) ja said selle jumalale meele-

pärase töö eest tasu: indiaanlase skalbi väärtust hinnati 20 dollarile.

Kõik hävitavad röövsõjad on saanud õnnistust ja toetust kristliku kiriku poolt. Ja nüüd, kus Inglise ja terve rea teiste maade kapitalistlikud ringkonnad ikka laiemalt süvendavad teist imperialistlikku sõda, tõmmates sõjakeerisesse ikka uusi ja uusi rahvaid, aitavad kiriklased agaralt kaasa imperialistidele selles mustas äris.

Nõnda näiteks Inglise katoliku kiriku pea Chensley oma raadiokõnes sõdureile ja mereväelastele nimetas käesolevat sõda „õilsaks ristisõjaks ristiusu ja õigluse eest“. Kanada peapiiskop Scott kirjutas pika poemi, kus ta väidab, et sõjalist liitu Inglismaa ja Ühendriikide vahel on issand jumal ise õnnistanud.

Imperialistid, kes jälitavad kommunistlikku parteid ja valmistavad ette sõjakäiku NSVL vastu, leiavad endile truud liitlased kiriklaste näol, kes on töötava rahva vabastuse leppimatud vaenlased. Rooma paavst ja tema käsitukud juhivad süstemaatilist kihutustööd kommunismi ja Nõukogude Liidu vastu.

Jõulupühade ajal kiriku jutlused, reaktsiooniliste ideede ja kommunismivastaste loosungite propaganda kiriku jutlustes tugevneb eriti. Spekuleerides kõigiti evangeeliumide Kristuse sünni legendidega, kutsudes töötajaid üles loobuma klassivõitlusest, toovad kiriklased näiteid legendaarse Kristuse elust, kes olevat nagu elanud viletsuses ja kannatanud nurisemata igasuguseid puudusi ja piinu.

Meie ülesanded võitluses usuga

Nõukogude Liidus on miljonid töötavad pööranud selja usuliste eelarvamistele, usuliste kommetele. Kuid nende kõrval leidub veel üksikuid töötavaid gruppe, kes seisavad nende eelarvamiste võrgus, hoiavad veel kinni vanade usuliste kommete jääneist.

Kiriklaste jõulujutlus üldisest leppimisest, „rahupõlvest maa peal“ on arvestatud selleks, et aidata meie vaenlastel rünnata meid ootamatult. Paljastades pappide valelikku jutlustamist, peame meie suurendama väsimatult

revolutsioonilist valvsust ja tugevdama oma maa kaitsevõimet.

Kiriklaste ja nende agentide agitatsioonil jõulude pühitsemise kasuks on veel teised kahjulikud sihid, mis on suunatud lõppude lõpuks jälle meie sotsialistliku kodumaa võime nõrgestamisele. Usumehed võtavad arvesse, et „jõulud“ nagu teisedki kirikupühad meelitavad töötavaid ära töölt, kutsuvad esile töölt puudumise, pidurdavad tootmisplaanide õigeaegset täitmist.

Meie agitaatorite üks ülesanne seisab selles, et süstemaatilise igapäevase kannatliku ja taktilise usuvastase selgitustööga aidata usklikel töötajail vabaneda usulistest eelarvamistest. Neile on tarvis seletada usu, „jõulude“ ja teiste usuliste pühade reaktsioonilisust ja paljastada iga värvi ja suunda kiriklaste rahvavaenulist tegevust. On tarvis aidata kõiki töötajaid, et nad omandaksid eesrindliku marksistlik-leninliku maailmavaate.

Kirjandus

Venekeelne:

Marx-Engels. Kogutud teosed, XV k., lk. 602—610, XVI k. II jagu, lk. 407—431.

Usuvastane õpik, X ptk., GAJZ 1940.

Jaroslavskij. Kuidas sünnivad, elavad ja surevad jumalad, GAJZ 1938. a.

N. Nikoljskij. Juudi ja ristiusu pühad, nende tekkimine ja ajalugu, „Bezbožnik“ 1931. a.

J. Krõvelev. Tõde evangeeliumidest. GAJZ 1938. a.

N. Rumjantsev. Kas elas Jesus Kristus? GAJZ 1938. a.

N. Rumjantsev. Õigeuspühad, nende tekkimine, klassiline olemus, GAJZ 1936. a.

Eestikeelne:

N. Rumjantsev.

mu. Tart.

ÕIENDUS!

13. lk.

Eestikeelne kirjandus.

N. Rumjantsev: „Jõulupühade tekkimine ja nende klassiolemus“.

RK „Poliitiline Kirjandus“.

1940.

Vastutav toimetaja: K. Johanson. Korrektor: A. Kalberg.
Ladumisele antud 17. XII 1940. Trükkimiseks alla kirjutatud 19. XII 1940.
Trükiarv 5000 eks. 1 trükipoogen. Tellimise nr. 4957. MB-1612.
„Trükikoda Kommunist“, Tallinn, Pikk 2. 1940.